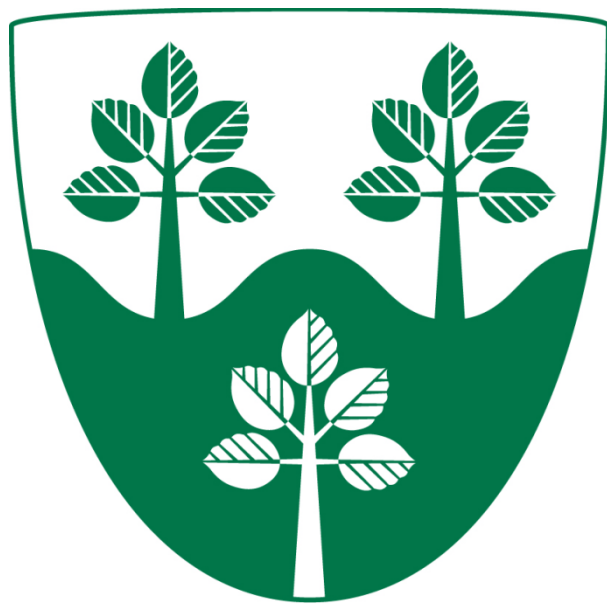

Budgetprocedure for budgetåret 2017

Samt budgetoverslagsårene 2018 – 2020.

Rebild
K O M M U N E

Budgetprocedure for Rebild Kommune - Budget 2017 – 2020.

1. Indledning.	3
2. Politiske temamøder og budgetseminar.	4
<i>Fælles temadrøftelser:</i>	<i>4</i>
<i>Politikker og kontrakter</i>	<i>4</i>
<i>Fagudvalgenes rolle:</i>	<i>5</i>
<i>Budgetseminarer</i>	<i>5</i>
3. Tidsplan.	6
4. Forudsætninger i basisbudget.	8
5. Rammer for budgetlægningen i 2017-20	10
Særlige udfordringer for økonomien i 2017-20	10
Tilvejebringelse af økonomisk råderum/budgetbalance i 2017.	13
6. Pris og Lønregulering 2017-20	14
7. Budgetforberedelsesfasen.	15
8. Budgetforhandlingsfasen.	15
9. Høring og inddragelse.	16
10. Opfølgings- og informationsfasen.	17
Løn og prisfremskrivning opdateres løbende	18

1. Indledning.

Generelt

Der er i forbindelse med planlægningen af Rebild Kommunes budget 2017 samt overslagsårene 2018-2020 udarbejdet et sæt retningslinjer for budgetlægningen i form af nærværende budgetprocedure. Forvaltningen har udarbejdet oplæg til budgetproces for 2017-2020 med udgangspunkt i seneste års proces og erfaringerne herfra ud fra en betragtning om, at der de seneste år er opnået brede budgetforlig og budgetteret med styrkelse af likviditeten.

Hovedformålene med budgetproceduren kan opdeles i følgende 4 hovedformål:

- Budgetproceduren skal give overblik over budgetprocessen og sikre indsigt, gennemsækelighed og stort informationsniveau.
- Budgetproceduren skal medvirke til, at fastholde målene i den økonomiske politik
- Budgetproceduren skal medvirke til at skabe ejerskab til budgettet.
- Budgetproceduren udgør en samlet vejledning over hvilket budgetmateriale, der skal anvendes samt hvornår og hvordan dette materiale tilvejebringes.

Den økonomiske politik

Det er Byrådets mål, at:

1. Have overskud på det skattefinansierede område inkl. renter og afdrag på lån.
2. Have et bruttoanlægsniveau på 75 mio. kr. eksklusiv ældreboliger, således at kommunens kapitalapparat som minimum bevares.
3. Have en løbende kassebeholdning (opgjort efter kassekreditreglen), der minimum udgør 3 % af skatteindtægter og de generelle tilskud, svarende til aktuelt ca. 50 mio.kr. i 2014
4. Lånoptagelse (indenfor det skattefinansierede område) primært sker, hvor det lovgivnings- eller aftalemæssigt er en forudsætning for kommunens finansiering af projekter eller aktiviteter.
5. Der sker en nettoafvikling af kommunens samlede gæld (hvert år), samt en reduktion i kommunens gæld over de kommende 10 år, med 5 mio. kr. om året. (eksklusive ældreboliger) for dermed, at sikre kommunens økonomiske handlemuligheder.
6. Der som udgangspunkt ikke gives tillægsbevillinger. Økonomiske udfordringer uden for det lovbundne område, finansieres eksempelvis via omstillinger. Tillægsbevillinger på lovbundne områder finansieres om muligt ved træk på et forud opbygget økonomisk råderum. Der tillades dog overførsel mellem årene i henhold til gældende vedtagne regler herfor.
7. Taksterne på de brugerfinansierede områder følger omkostningsudviklingen.

Budgetprocessen er opdelt i 2 overordnede spor.

Det teknisk/administrative spor

Administrationen udarbejder et basisbudget ud fra retningslinjerne i denne budgetprocedure i perioden april 2016 - august 2016. I basisbudgettet foretages tekniske reguleringer, som fremskrivning af budgettet, beregning af demografi for de normtalsbudgetterede områder, indarbejdelse af politiske beslutninger med virkning for 2017 – 20, herunder eventuel regulering for engangs- og flerårsbevillinger fra tidligere budgetår m.v., samt øvrige politiske beslutninger.

Det politiske spor

I januar 2016 drøftede økonomiudvalget og byrådet første gang tidlig budgetstart for 2017-20 og igen på Byrådets visionsseminar blev de overordnede rammer og vilkår drøftet. Det konkrete budgetarbejde fastlægges gennem vedtagelsen af nærværende budgetprocedure. Budgetproceduren indeholder de overordnede rammer for den kommende budgetproces, som samtidig fastlægger de overordnede rammer for udarbejdelse af basisbudget 2017-20. Sidst skal der tages stilling til eventuelle mål for råderum, reduktioner, kassebeholdning og lignende.

I foråret starter budgetdrøftelserne i fagudvalgene indenfor de kendte økonomiske rammer i eksisterende budgetter og igangværende processer. Der er i tidsplanen indlagt mulighed for opsamling af drøftelser i fagudvalgene, på henholdsvis Økonomiudvalget og Byrådet i maj/juni.

Medio juni 2015 modtages de første meldinger på de økonomiske rammer for Rebild Kommune i forlængelse af, at regeringsaftalen forventes vedtaget primo/medio juni 2016. Der er lagt op til, at Regeringsaftalen samt de første signaler vedrørende budgettet for 2017 præsenteres for Byrådet på temamøde i juni måned før Byrådsmødet, sammen med opfølgning på udvalgenes budgetdrøftelser i foråret.

I august afholdes budgetseminar for Byrådet, hvor basisbudgettet og udfordringer for 2017-20 bliver præsenteret og drøftet. Herefter bliver den følgende budgetproces primært politisk.

2. Politiske temamøder og budgetseminar.

Fælles temadrøftelser:

I budgetprocessen i foråret lægges der op til, at Økonomiudvalget/Byrådet på forhånd kan udvælge temaer, som kan have et større tværgående politisk fokus, og hvor eventuel tilførsel af ressourcer er et fælles anliggende.

Umiddelbart er det ikke entydigt, hvad et tema skal og kan omfatte/- indeholde. Det kan være temaer af strategisk betydning for kommunens udvikling, konkrete fagområder, større reformer

Politikker og kontrakter

Der er i en tidlig budgetproces også mulighed for, at evaluere og drøfte eksisterende politikker i Byrådet, mens fagudvalgene kan drøfte overordnede mål for kontraktstyringen på deres ressort områder.

Dette kan iværksættes via diskussionsoplæg fra centrene (Direktørerne) med fokus på politiske indsatsområder for det kommende år.

Fagudvalgenes rolle:

Fagudvalgenes rolle før sommerferien er en del af budgetforberedelsesfasen, mens selve behandlingen af de økonomiske rammer, afventer finansieringsgrundlaget og derfor er planlagt efter budgetseminaret i august måned.

Jo tidligere processen startes jo mere tid til drøftelser i fagudvalgene og mere tid til bearbejdning af budgettet og herunder lejlighed til, at drøfte eventuelle forslag til prioriteringer indenfor egne udvalgsrammer

Byrådets drøftelser på visionsseminaret, med relevans for budgettet vil samtidig være naturlige at inddrage i budgetprocessen.

Samtidig med fagudvalgenes løbende drøftelser omkring det indholdsmæssige, skal fagudvalgene, som hidtil, løbende foretage nødvendige tilpasninger/omstillinger af fagudvalgenes aktiviteter, inden for rammerne af det oprindelige budget. Dette kan blandt andet være med udgangspunkt i eventuelle udfordringer i forhold til resultatet af den løbende økonomiopfølgning på de respektive områder.

Fagudvalgene kan forelægge ideer til principiel drøftelse i det samlede byråd via Økonomiudvalget på temadrøftelsen før Byrådets møde i juni måned.

Budgetseminarer

Visionsseminar – 3. marts 2016.

På visionsseminaret 2016 var programmet følgende

- Vision 2025 – en status
- Krystalkugle I: Spot på økonomi
- En fortælling fra nord
- Krystalkugle II: Spot på landkommunen
- Hvordan ser Rebild Kommune ud i fremtiden? Hvilke veje kan vi gå?

budgettemamøde afholdes 23. juni 2016 (forud for byrådsmødet)

- Tema: Opsamling og drøftelse af fagudvalgenes budgetbehandling
- Orientering om økonomiaftalen.
- Oplæg:
 - Fagudvalgene/fagudvalgsformændene præsenterer budgetdrøftelser
 - Kort præsentation af Økonomiaftalen mellem KL og Regeringen.
 - Udfordringer

Budgetseminar 23. august 2016

- Tema: Basisbudget 2017-2020
- Oplæg:

Status på økonomien (ØKV2/halvårsregnskab)
 Præsentation af basisbudgettet for kommende år
 Udfordringsbilledet

3. Tidsplan.

Der er udarbejdet en tidsplan for budgetprocessen. Tidsplanen er udtryk for den proces, der er ønskværdig dels set fra administrationens side og dels medvirkende til, at den demokratiske proces med dertilhørende høringer og medinddragelse af brugere, borgere og ansatte kan forløbe tilfredsstillende. Der er tale om en tidsmæssig stram proces omkring høringsfaser, grundet de lovgivningsmæssige rammer for den politiske behandling af budgettet.

	Dato/periode	Aktivitet	hvem
Budgetforberedelse og drøftelser			
	20. januar/ 28. januar	Økonomi og Byråd behandler oplæg til tidlig budgetstart med udgangspunkt i finansieringsudfordringer for budget 2017-20	ØK/BY
	3. marts	Visionseminar	Byråd m.fl.
	16. marts	Dialogmøde bl.a. med Hovedudvalget	ØK + HU
	11. april	Regionalt møde mellem kommuner og KL om forventninger og krav til økonomiforhandlingerne for 2017. Mødet afholdes i på Comwell Rebild kl. 16-18.	For tilmeldte - Økonomiudvalg mfl.
	19. april	Sidste frist for indberetning af de første prognosetal for regnskab 2016	Økonomi
	26. april	K-98 møde. Forberedelse af borgmestermøde den 28. april vedrørende økonomiforhandlinger 2017.	Kommunaldirektør
	28. april	Borgmestermøde. Vedrørende de forestående økonomiforhandlinger.	Borgmester
	Maj – juni	Indledende gennemgang og drøftelse af udvalgenes nuværende budgetgrundlag og eventuelle budgetudfordringer. Herunder gennemgang af ressourcetildelingsmodeller m.v. Der vil endvidere være mulighed for at drøfte eventuelle temaer	Fagudvalg
	Primo/medio juni	Orienteringsmøde om regeringsaftalen med KL	Økonomiudvalg
	23. juni Før byrådsmøde	Budgettemamøde: opsamling på fagudvalgenes budgetdrøftelser i foråret, samt orientering om økonomiaftalen m.v.	Byråd
	Primo august	Fællescenter Økonomi og IT ansøger om lånedispensationer ud fra foreløbig anlægsprogram/investeringsoversigt for 2017	Økonomi
Budgetbehandling			
	23. august kl. 8.30 – 18	Budgetseminar. Præsentation af basisbudget og udvalgte temaer m.v. (heldags)	Byråd
	24. august	Frist for 1. prognose indberetning af budget 2017, samt 2. prognose for regnskab 2016 til KL	Økonomi
	30. august	K-98 møde – forberedelse af borgmestermøde, samt	Kommunaldirektør

	Dato/periode	Aktivitet	hvem
		drøftelse af landsprognosen vedrørende budget 2017 og regnskab 2015.	
	1. september	Borgmestermøde – drøftelse af landsprognosen vedr. budget 2017, samt regnskab 2015.	
	1. september	Seneste frist for godkendelse af ½ årsregnskabet for 2015.	Økonomi
	5. september	ØK udmelder budgetrammer til fagudvalg og forholder sig til eventuelt svar på lånedispensationer	Økonomiudvalg
	5, 6, 7 sept.	Budgetdrøftelser i fagudvalg	Fagudvalg
	14. september	Fællesmøde mellem ØK og Hovedudvalget ØK indstiller budgettet til 1. behandling	ØK + HU
	14. september	Sidste frist 2. prognosetal for budget 2017 sendes til KL.	Økonomi
	20. september	K98 møde - forberedelse af Borgmestermøde – samt drøftelse af landsprognosen for budget 2017	Kommunaldirektør
	22. september	1. behandling BY	Byråd
	23. september	Budgetorientering efter byrådet 1. behandling med henblik på kommende høring. Orienteringen foregår som udgangspunkt elektronisk.	HU, Kontraktholdere m. v
	23. september – 3. oktober	Høring. Frist for høringssvar den 3. oktober kl. 8.00	Alle
	26, 27, 28. sept.	Budgetdrøftelser i fagudvalg	Fagudvalg
	22. september	Borgmestermøde – drøftelse af landsprognosen vedr. budget 2017.	Borgmester
	4. oktober	Høringsmateriale udsendes til BY på mail	Økonomi/ centre.
	5. oktober	Budgetaften – behandling af høringssvar m.v.	Byråd
	6. oktober kl. 12	Sidste frist for indlevering af politiske ændringsforslag	Byråd
	7. oktober	Ekstraordinært møde i ØK. Indstilling af budgettet til 2. behandling	Byråd
	13. oktober	2. behandling i BY	Byråd
	14. oktober kl. 10	Budgetorientering for lederforum+ HU	HU, Kontraktholdere m. v

Opfølgings- og informationsfase			
	oktober	Repræsentantskabsmøde KL – med budgetresultat og forventet regnskab på dagsordenen	Borgmester
	Oktober	Udsendelse af budgetinformation til hhv. medarbejdere, brugere, borgere og institutioner	Økonomi
	15. november	Frist for indberetning af prognosetal for regnskab 2016 til KL	Økonomi
	13. December	K98-møde – drøftelse af status for regnskab 2015 m.m.	kommunaldirektør
	December	Budget udsendes og offentliggøres på www.rebild.dk .	Økonomi

4. Forudsætninger i basisbudget.

Med udgangspunkt i målet om et færdigt basisbudget til budgetseminaret i august er der opstillet følgende retningslinjer.

Drift.

Til den politiske behandling jf. ovenfor udarbejdes et basisbudget med udgangspunkt i de politisk vedtagne rammer for budgetlægningen, blandt andet omfattende:

- Basisbudgettet (rammerne) dannes ud fra **oprindelig budget 2016**.
- Konkrete politiske beslutninger fra Byrådet med konsekvens for budget 2017 – 2020 indarbejdes i basisbudgettet med såvel positive som negative konsekvenser (inklusive eventuelle korrektioner for tidsbegrænsede bevillinger).
- Der indarbejdes desuden ændringer i form af KL's skøn over pris- og lønudviklingen. En eventuel justering af P/L er beskrevet under afsnittet råderum senere.
- Konsekvenserne af ny lovgivning, herunder områder omfattet af bloktilskudsregulering, det udvidede totalbalanceprincip (DUT) med indvirkning på budgettet for Rebild Kommune **indarbejdes i basisbudgettet**, hvis beløbet er over 100.000 kr. Der laves særlig oversigt over de indarbejdede DUT-sager.
- Særlige temaer i regeringsaftalen, hvor der afsættes konkrete puljer, som ikke indgår i (DUT) budgetteres med Rebild Kommunes andel heraf. Eksempler herpå fra de seneste år er puljer til folkeskolereform og sundhedsområdet. Der skal tages politisk stilling til konkret anvendelse af midlerne.
- For de normbudgetterede områder (skoler, børneinstitutioner og ældrecentre) er der politiske vedtagne tildelingsmodeller, som indarbejdes i basisbudgettet. Dette indebærer, at den demografiske udvikling for disse områder indarbejdes i basis. Det bemærkes at tildelingsmodellen for ældreområdet er besluttet fastfrosset på niveauet i 2016 for så vidt angår demografien.
 - For folkeskoleområdet tager budgetteringen udgangspunkt i elevtallet pr. august 2016 – det nye skoleår, antallet af indmeldte elever. Budgettet for skoleåret 2016/17 laves med udgangspunkt i den senest vedtagne ressourcetildelingsmodel, der er udarbejdet i forbindelse med den nye skolereform og finansieringen heraf.
 - Aftrapningen af finansieringen for folkeskolereformen indarbejdes i overslagsårene. Der er 50 % aftrapning i 2017, svarende til 8 mio. kr.
 - For SFO-området tages der udgangspunkt i den senest vedtagne ressourcetildelingsmodel, der er udarbejdet i forbindelse med den nye skolereform og finansieringen heraf, samt forvaltningens aktuelle skøn over det forventede børnetal

- For daginstitutionsområdet tages der ligeledes udgangspunkt i den vedtagne ressourcetildelingsmodel og forvaltningens aktuelle skøn over det forventede børnetal.
- For ældreområdet er tildelingsmodellen fastfrosset på 2015 niveau.
- For det specialiserede socialområde tages der udgangspunkt i den budgettildelingsmodel, der blev besluttet i forbindelse med vedtagelsen af budget 2013-17. Modellen tager udgangspunkt i den konkrete aktivitet, som er kendt fra afrapporteringen af den løbende disponering.
- Bidrag til den kommunale medfinansiering på sundhedsområdet budgetteres med udgangspunkt i niveauet i budget 2016, korrigeret i forhold til KL's skøn over de enkelte kommuners finansieringsandel.
- For de lovbundne/konjunkturafhængige områder (bistandsydelser, sikringsydelser, flygtninge mv.) udarbejdes basisbudgettet på baggrund af niveauet i budget 2016. Overførselsområderne vurderes i forhold til aktivitetsforventningerne i det kommende år. Der redegøres særskilt over konsekvenserne heraf.
- For renovation m.v. tages der udgangspunkt i niveauet i budget 2016 og en genberegning af takster.
- Er der eventuelle tvivlstilfælde omkring hvad der kan og ikke kan indarbejdes i basisbudgettet skal dette i budgetprocessen frem til basisbudgettet drøftes med kommunaldirektøren og /eller Økonomichefen.

Særligt om budgetønsker.

Da de økonomiske rammer i budgetlægningen vurderes, at være yderst begrænsede, forudsættes det som udgangspunkt, at eventuelle budgetønsker holdes indenfor de enkelte udvalgs rammer. Eventuelle ønsker indgår, som udgangspunkt, i de politiske drøftelser i fagudvalgene indenfor de eksisterende rammer.

Anlæg.

Forslag til investeringsoversigt til basisbudget 2017 – 2020 behandles indledende på ØK inden sommerferien.

Finansiering

Skatter, tilskud og udligning

Udgangspunktet for basisbudgettet vil være regeringens udmelding om statsgaranteret udskrivningsgrundlag, dog således at der laves konkrete beregninger på vurderede økonomiske konsekvenser af selvbudgettering i forhold til statsgaranti.

Lån.

I basisbudgettet forudsættes der en låneoptagelse i 2017-20 i henhold til lånebekendtgørelsens bestemmelser og Rebild Kommunes økonomiske politik. Dette betyder, at der som udgangspunkt budgetteres med en låneoptagelse svarende til kommunens mulige låneramme inklusive en vurdering af lånedispensationsmuligheder.

5. Rammer for budgetlægningen i 2017-20

Særlige udfordringer for økonomien i 2017-20

Det forventes i lighed med de seneste år, at kommunerne vil være underlagt en meget stram økonomisk politik med stigende krav til prioritering og effektivisering og en begrænsning i de kommunale indtægtsmuligheder.

I det vedtagne budget for 2016-19 viser bundlinjen et underskud på ca. 2 mio. kr. i 2017 og 2018 stigende til 13 mio. kr. i 2019.

Nedenfor redegøres kort for større finansieringsmæssige og økonomiske udfordringer for budgetårene 2017-20.

Med den gældende finanslov er det ved lov vedtaget, at omprioriteringsbidraget reducerer kommunernes finansiering i hvert af årene med 2,4 mia. kr., hvilket for Rebild Kommune indebærer en reduktion på 12 mio. kr. pr. år, i 2017-19, svarende til 36 mio. kr. i 2019. Der er stadig uklarhed om 2020. Ved den politiske vedtagelse af budget 2016-19 blev det besluttet, at forudsætte at der tilbageføres 1/3 del pr. år.

I lighed med de seneste par år, er der i økonomiaftalen for 2016, udmøntet et ekstraordinært finansieringstilskud (likviditetstilskud) på 3,5 mia. kr. Rebild Kommunes andel heraf i 2016 er på 28 mio. kr. Tilskuddet er kun aftalt for 2016. Det forventes dog, at kommunerne i større eller mindre grad også får et tilskud i 2017-20. Ved den politiske vedtagelse af budget 2016-19 blev det besluttet, at forudsætte at Rebild Kommunes tilskud falder med 3,6 mio. kr. i hvert af årene 2017-19, således at der er forventet et tilskud på 24,4 mio. kr. i 2017, 20,8 mio. kr. i 2018 og 17,6 mio. kr. i 2019 – videreført til 2020 bliver det på 14 mio. kr.

I forbindelse med finansieringen af ny folkeskolereform var dele heraf midlertidig. Overslagsårene er således reduceret svarende til det midlertidige tilskud. Det betyder at 2017 er reduceret med ca. 8 mio. kr., mens 2018 og frem er reduceret med ca. 16 mio. kr. Såfremt folkeskoleområdet skal bevare det økonomiske niveau som der er gældende for 2016, skal der tilføres yderligere 8 mio. kr. i 2017 og 16 mio. kr. i 2018 og 2019.

I budgetaftalen for 2016 er der på ældreområdets drift forudsat 5 mio. kr. i budget 2016 vedrørende ældremilliarden. Midlerne er i regeringsaftalen finansieret via kommunernes bloktilskud. Der er ikke forudsat driftsmidler til ældreområdet vedrørende ældremilliarden 2017-19. Dette indebærer, at der i budget 2017-19 er 5 mio. kr. mindre end i 2016 på ældreområdets drift. I finansloven for 2016 blev der besluttet en ny ekstra "ældremilliard" – kaldet værdighedsmilliarden. Det er besluttet, at samtlige kommuner skal formulere en værdighedspolitik gældende for ældreområdet. Der afsættes 1 mia. kr. årligt fra 2016-19. Der er tale om "nye" penge, og Rebild Kommunes andel heraf er opgjort til 5 mio. kr.

I budget 2016 blev det besluttet, at indarbejde en råderumsreduktion på 0,5 % via lavere fremskrivning, hvilket betyder, at budgettet er reduceret med samlet ca. 31 mio. kr. i 2019. Der er ikke taget stilling til en konkret udmøntning heraf udover, at der ligger en forventning

til, at det er de enkelte områder, der selv via effektiviseringer eller besparelser lokalt udmønter reduktionen. Råderumsreduktion er således reduceret på alle de kommunale budgetområder og den realiserede råderumspuljen blev besluttet anvendt til en generel forbedring af bundlinjen.

Der er således ikke noget råderum til politisk prioritering indarbejdet i de nuværende forudsætninger for 2017-20

Opsamlende indebærer finansieringen en relativ stor usikkerhed. Usikkerheden er størst i forhold til omprioriteringsbidrag og finansieringstilskud.

I forhold til det midlertidige tilskud til folkeskoler og ældremilliarden er finansieringen kendt, her er der nærmere en økonomisk udfordring, såfremt det besluttet, at disse midler skal tilføres driften i 2017-19.

Såfremt forudsætningen om, at der tilbageføres 4,0 mio. kr. af omprioriteringsbidraget uden binding, samt at finansieringstilskuddet "kun" reduceres med 3,6 mio. kr. i 2017 -20, men at Byrådet beslutter, at fastholde budgetniveauet fra 2016 i forhold til skolereform og ældremilliard, vil bundlinjen, alt andet lige, forværres jf. nedenstående skema.

Udfordringer – Overslagsår				
	2017	2018	2019	2020
Bundlinje - underskud	2	2	13	13
Skolereform	8	16	16	16
Ældremilliard	5	5	5	5
Ny bundlinje - underskud	-15	-23	-34	-34

Det bemærkes, at der er forudsat at budgetoverholdelse i 2016, hvilket samtidig indebærer, at regnskabsunderskud fra 2015 realiseres i 2016 og 2017, herunder eksempelvis beslutningen om en budgetreduktion på 5 mio. kr. i 2016, som følge af bedre kapacitetsudnyttelse på ældreområdet.

KL har i 2015 stadig fokus på en tæt opfølgning og koordinering af kommunernes budgetlægning i forhold, at sikre samlet overholdelse af Økonomiaftalen. Der er udarbejdet en procesplan for budget- og regnskabssamarbejdet i 2015. Procesplanen indeholder bl.a. regionale møder i april, hvor forventninger og krav til økonomiforhandlingerne vil blive drøftet, samt løbende borgmestermøder og K98 møder med dialog om såvel budget 2017, samt forventninger til regnskab 2015.

Demografisk udvikling

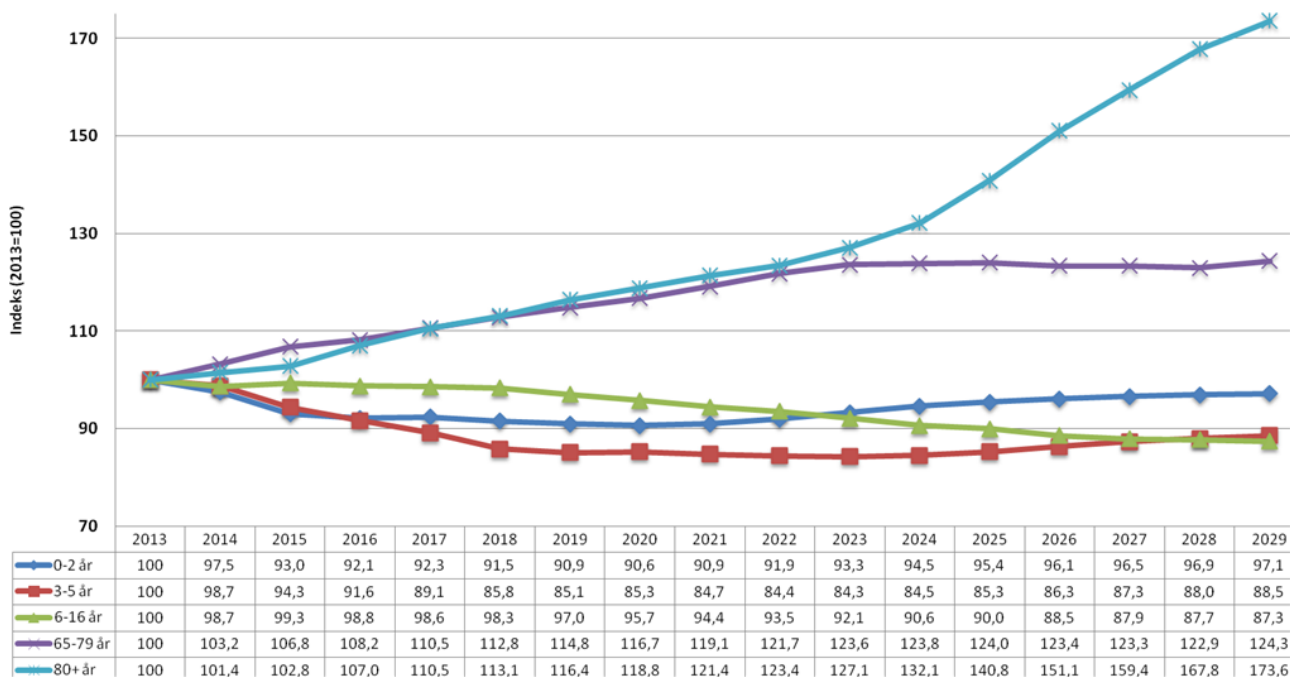
Rebild Kommune har oplevet den største vækst i befolkningen i det seneste års tid. Dette er positivt for økonomien, men det indebærer også udgifter. Det afhænger i høj grad af hvilke aldersgrupper der er tale om og andelen af flygtninge. Der har i 2015 været en befolkningstilvækst på ca. 300 borgere, hvoraf godt 100 er flygtninge, mens andre 100 er danskere og knap 100 er andre udlændinge.

Den aldersmæssige spredning fra 1. januar 2015 til 1. januar 2016 er vist i nedenstående tabel.

Ændring i aldersfordeling 1. januar 2015 til 1. januar 2016	
0-9 år	-9
10-19 år	42
20-29 år	133
30-39 år	3
40-49 år	-92
50-59 år	75
60-69 år	-49
70-79 år	128
80-89 år	42
90-99 år	17

Tendensen i udviklingen på lidt længere sigt kan ses af nedenstående prognose over udviklingen i aldersgrupper i Rebild Kommune. I hovedtal ses det at den ældste del af befolkningen stiger betydeligt i de kommende år og rent økonomisk vil stigningen i ældre være større end faldet i børn og unge, hvilket kan give udfordringer i forhold til nulvækst, særligt på lidt længere sigt. Det bemærkes at der den demografiske vækst for 2015 ikke indgår i prognosedel

**Demografisk udvikling
Rebild Kommune - 2013-2029**

De demografiske udsigter vil også udfordre økonomien og budgetlægningen i Rebild Kommune, særligt i forhold til en forventning om, at de økonomiske rammer i bedste fald vil svare til 0-vækst på landsplan.

Der vil derfor være et fortsat og øget krav til prioritering og effektivisering. En anden udfordring i denne sammenhæng er de lokale ønsker til opprioriteringer af bestemte områder eksempelvis veje, bygninger serviceniveauer m.v.

I nedenstående tabel er der vist udvalgte overordnede nøgletal for budget 2015.

Udvalgte overordnede nøgletal

	Rebild Kommune	Sml.-	Region	Hele
Budget 2016				
Børnepasning, kr. pr. 0-5 årig	54.236	60.168	60.005	69.097
Folkeskolen, kr. pr. 6-16 årig	70.577	70.939	75.381	73.549
Tilbud til ældre, kr. pr. 65+ årig	39.721	39.310	42.730	43.083
arbejdsmarkedsforanstaltninger (ekskl.	3.181	3.984	4.425	5.789
Sygedagpenge, kr. pr. 17-64 årig	2.322	2.125	2.362	1.982
Førtidspensioner, kr. pr. 17-64 årig	4.536	6.323	7.503	6.178
Personlige tillæg mv. pr. pensionist	758	494	597	499
Boligsikring, kr. pr. 17-64 årig	298	369	467	633
årig	8.188	8.938	11.560	9.337
Voksne med særlige behov, kr. pr. 18+ årig	5.123	5.608	6.434	5.561
årig	1.343	1.444	1.347	1.181
Revalidering og løntilskud mv., kr. pr. 17-64 årig	3.854	4.017	4.316	3.346
indbygger	1.534	1.698	1.723	1.993
Vejvæsen, kr. pr. indbygger	1.261	1.537	1.208	1.005
Redningsberedskab, kr. pr. indbygger	202	232	289	234
tjenestemandspension, forsikringspuljer og	5.640	5.887	6.248	5.725
Natur- og miljøbeskyttelse, kr. pr. indbygger	368	151	286	140
Sundhedspleje og tandpleje, kr. pr. 0-17 årig	2.714	2.699	2.700	2.646
forebyggelse, kr. pr. indbygger	3.948	4.206	4.162	4.419

Sammenligningsgruppens størrelse og sammensætning er forskellig fra område til område, idet sammenligningsgruppen er valgt på grundlag af behovsstrukturen på det enkelte område samt kommunens ressource-situation.

Tilvejebringelse af økonomisk råderum/budgetbalance i 2017.

Det vurderes nødvendigt med et vist råderum, som kan og skal fungere, som en nødvendig finansiel buffer, samt være med til at sikre Byrådet et vist rum til omprioriteringer, i en situation, hvor der må forventes snævre økonomiske rammer for den kommunale opgavevaretagelse

Såfremt der skal tilvejebringes et råderum kunne det eksempelvis være via;

- **Reduktion af fremskrivning på løn og priser**

Det bemærkes at der i forbindelse med budgetforlig blev besluttet at indarbejde en løn- og prisreduktion på 0,5 % i 2016, samt overslagsårene 2017-19. Det realiserede råderum er ikke til disposition i 2017-19, da det enten er fordelt eller anvendt til styrkelse af kassen. Se eventuelt under løn og prisfremskrivning i afsnit 6.

Byrådet kan naturligvis træffe en ny beslutning, om yderligere reduktion af fremskrivningen. En ny generel reduktion af alle driftsbudgetter via lavere fremskrivning på løn og drift på eksempelvis 1 % på driftsrammen vil betyde et potentiale på knap 15,0 mio. kr., som nedenfor er vist fordelt udvalgsvis.

Det vil naturligvis give den "udfordring", at selve besparelsen skal udmøntes lokalt, gennem effektiviseringer, omlægninger og servicereduktioner.

I mio. kr.	1 % rammereduktion
Rebild Kommune	15,0
Arbejdsmarkedsudvalg	2,8
Børn og Ungdomsudvalg	4,7
Kultur og Fritidsudvalg	0,5
Sundhedsudvalg	4,3
Teknik og Miljøudvalg	0,6
Økonomiudvalg	2,1

- **Måltrettede reduktioner og effektiviseringer**

Det vil naturligvis også være muligt at beslutte mere måltrettede reduktioner. Nedenfor er illustreret et eksempel fra KL på overordnede områder og typer, der kunne indgå heri.

Sektor	Effektiviseringstyper
1. Tværgående forslag	1. Strukturtilpasninger
2. Administration	2. Organisatoriske tilpasninger
3. Beskæftigelse	3. Bedre tilrettelæggelse af arbejdet
4. Dagtilbud	4. Digitalisering og ny teknologi
5. Det specialiserede socialområde	5. Tilpasning af ydelser
6. Kultur og fritid	6. Omlægning af servicetilbud
7. Skole, SFO og klub	7. Konkurrenceudsættelse og indkøb
8. Sundhed	8. Hjemtagelse af ydelser
9. Teknik og miljø	9. Energibesparende foranstaltninger
10. Ældre	10. Incitament/styringsmodel

6. Pris og Lønregulering 2017-20

Der tages udgangspunkt i KL's skøn over pris og lønudviklingen 2017-20, samt eventuelle justeringer besluttet af Byrådet. Det overordnede udgangspunktet for 2017-20 vil endvidere blive korrigeret for faktiske ændringer i løn- og prisudviklingen for tidligere år.

Byrådet besluttede i forbindelse med vedtagelsen af budget 2015, at reducere fremskrivningen med 0,5 % i overslagsårene. Der er således på forhånd besluttet en reduktion på 0,5 % i 2017-19.

I forbindelse med udarbejdelse af budget for år 2016-19 er denne reduktion udmøntet for årene 2016 – 2019 med 0,5 procent point hvert år, hvilket indebærer at budgetterne på forhånd er reduceret med en årlig besparelse på ca. 7,5 mio. kr. i år 2016 stigende til ca. 31,0 mio. i år 2019.

I forbindelse med budgetforlig for 2016 blev en del af disponeringspuljen fordelt, mens resten blev besluttet tillagt kassebeholdningen.

Der er således indarbejdet en besparelse på 0,5 procent point i resultatet ("bundlinjen") for årene 2017, 2018 og 2019.

7. Budgetforberedelsesfasen.

I budgetforberedelsesfasen før sommerferien foretages såvel den administrative som politiske budgetforberedelse, hvor der arbejdes ud fra de givne rammer med henblik på præsentation af et basisbudget på budgetseminaret i august måned.

Driftsbudget:

Driftsbudgettet opdeles først efter udvalg og derefter i sektorer (kapitalmidler).

Budgetændringer skal ske under hensyntagen til den overordnede målsætning på området og indenfor de givne bevillingsniveauer. Ønskes en budgetomplacering mellem to aktivitetsområder eller en tillægsbevilling, skal det fremgå og være en tydelig del af beslutningsgrundlaget som forelægges Økonomiudvalget og Byrådet til godkendelse.

Anlægsbudgettet:

Der udarbejdes en anlægsoversigt til støtte for budgetprocessen med udgangspunkt i den vedtagne investeringsoversigt i budget 2016-19. Budget 2020 vil i basis 2017 sættes lig de rammer der er på de enkelte udvalg i 2019.

8. Budgetforhandlingsfasen.

Denne fase starter efter Byrådets budgetseminar i august måned

Økonomiudvalgets budgetbehandling:

Med baggrund i basisbudgettet samt fagudvalgenes budgetbidrag behandler Økonomiudvalget basisrammerne inden disse fremsendes til fagudvalgene.

Økonomiudvalget træffer beslutning om at indarbejde tekniske korrektioner m.v.

Økonomiudvalget beslutter på dette tidspunkt, hvorvidt der sammen med basisbudgetterne også skal udmeldes konkrete effektiviserings og/eller sparekrav indenfor det enkelte udvalgs ramme.

Fagudvalgenes behandling:

Fagudvalgenes behandling af basisbudgettet begynder i september måned på baggrund af basisbudgettet, samt drøftelserne på budgetseminaret i august og udmeldingerne fra ØK.

Fagudvalgene behandler basisbudgettet og angiver eventuelle ændringer i henhold til den vedtagne procedure i budgetprocessen, samt opsamlinger fra de tidlige budgetdrøftelser i foråret, samt angiver eventuelle analyser, der ønskes udarbejdet til brug for den videre budgetproces. Ligeledes kan der i denne fase, indenfor rammerne, fremsættes konkrete ændringsforslag til budgettet.

Udvalgenes budgetbidrag skal som udgangspunkt overholde udvalgets egen økonomiske driftsramme, som er udmeldt i forbindelse med basisbudgettet.

Udvalgenes ændringer har form af ændringer til det eksisterende basisbudget.

Aktivitetsudvidelser, der ikke kan finansieres indenfor den eksisterende ramme, indarbejdes ikke i budgetbidraget, men fremsendes til Økonomiudvalget til behandling d. 14. september.

Byrådets budgetbehandling:

Det reviderede budget (budgetforslag) anvendes i forbindelse med byrådets 1. behandling af budgettet d. 22. september og den efterfølgende vedtagelse den 13. oktober 2016.

Sidste frist for indlevering af politiske ændringsforslag til budgettet er d. 6. oktober 2016 kl. 12.

Ændringsforslagene udsendes til byrådets medlemmer elektronisk og behandles på Økonomiudvalgets møde d. 7. oktober 2016.

Der er endvidere indarbejdet budgetaften d. 5. oktober 2016, hvor blandt andet høringssvarene behandles. Fristen for høringssvar er fastsat til den 3. oktober kl. 8. og udsendes til Byrådet den 4. oktober i elektronisk form (mail).

9. Høring og inddragelse.

Der ønskes så stor åbenhed om budgetfasen, som muligt. Høringen af budgettet placeret mellem 1. og 2. behandling af budgettet, da det forventes, at det er på dette tidspunkt, der indholdsmæssigt, er et grundlag for de høringsberettigede. Derudover kan der vælges en række andre former for inddragelse af borgere og brugere i budgetprocessen i form af bl.a.:

- Der afholdes dialogmøder mellem Byrådet og bl.a. Hovedudvalget – ØK samt forældrebestyrelser, skolebestyrelser, interesseorganisationer mv.

- Det kan overvejes, om der skal afholdes borgermøder / temamøder.
- Der kan som alternativ lægges op til dialogmøder indenfor afgrænsede emner.
- Høringsmaterialet udsendes ultimo uge 38 med mulighed for drøftelser i uge 39.

10. Opfølgnings- og informationsfasen.

Efter vedtagelse af budgettet foretages den efterfølgende budgetinformation til medarbejdere, brugere, institutioner og borgere i Rebild Kommune.

Der udarbejdes materiale til:

- Pressen. Denne (lovpligtige) information er rettet imod borgere i kommunen og vil indeholde budgettets hovedtal.
- Internettet: Anvendes til bred informationsdeling. Her offentliggøres budgettets hovedtal, kommunale takster samt budgettets bemærkninger.
- Det trykte budget offentliggøres for politikere, forvaltninger og medarbejdere mv. Det trykte budget udsendes ultimo december.
- Der vil endvidere blive udsendt informationsmateriale om budgettet ud til lederforum og Hovedudvalget den 23. september (før høring) og den 14. oktober (efter budget vedtagelsen) afholdes der informations om det vedtagne budget for Lederforum og Hovedudvalget.

Fællescenter Økonomi og IT forestår at udarbejde, mangfoldiggøre og udsende ovenstående information i samarbejde med øvrige centre.

Dertil kommer indberetning af det vedtagne budget til Social- og Indenrigsministeriet, Kommunernes Landsforening og Danmarks Statistik m.v.

Bilag

Løn og prisfremskrivning opdateres løbende

Tabel 4.0.1: Den kommunale pris- og lønudvikling for serviceudgifterne

	Vægt ifølge regnskab 2014, drift (pct.)	2014- 2015	2015- 2016	2016- 2017	2017- 2018	2018- 2019	2019- 2020
Løn (hovedart 1 og 5.1)	68,6%	1,41*	1,64**	2,27	2,40	2,40	2,40
Brændsel (art 2.3)	1,7%	-6,60	-0,80	3,30	1,49	1,49	1,49
Øvrige varer og anskaffelser (art 2.2, 2.6, 2.7 og 2.9)	5,3%	0,77	0,60	0,92	1,49	1,49	1,49
Entreprenør- og håndværkerydelser (art 4.5)	2,4%	1,00	1,50	2,50	2,50	2,50	2,50
Øvrige tjenesteydelser (art 4.0 og 4.9)	20,9%	1,50	1,90	2,20	2,20	2,20	2,20
Tilskud til kollektiv trafik (konto 2.32.31 grp. 001)	1,0%	-0,50	1,20	3,20	3,20	3,20	3,20
Priser i alt	31,4%	0,83	1,48	2,10	2,10	2,10	2,10
Løn og priser i alt, nye skøn	100,0%	1,2	1,6	2,2	2,3	2,3	2,3
Løn og priser i alt							
Gamle skøn G.1-3 i BV2016		1,3	1,6	2,1	2,0	2,0	--

* Inklusiv kompensation for afskaffelse af 60-årsregel på skoleområdet (0,08 pct. i 2015).

** Inklusiv 0,02 pct. til døgnarbejdstidsområdet i 2016.

Kilde: Social- og Indenrigsministeriet, Finansministeriets Økonomisk Redegørelse, december 2015, overenskomsterne, samt egne beregninger.